

pełniają je uczestnicy ruchu ignorujący obowiązujące przepisy i korzystający z dróg w nieodpowiedzialny sposób. Tym samym stwarzają zagrożenie dla siebie i innych. W takich sytuacjach niebezpieczne zachowania muszą być ograniczane poprzez efektywny nadzór i system sankcji.

Fotoradary i wideorejestratory to urządzenia, które obecnie budzą dużo kontrowersji. Zarówno władze w państwie, Policja, jak i obywatele mają odmienne zdanie na temat ich pozytywnych i negatywnych stron. Kwestią sporną jest również ich liczba na drogach. Pewne jest, że mają ogromny wpływ na bezpieczeństwo w komunikacji.

REFERENCES

- Gałązka, M., Sadło-Nowak, A. (2012), *Postępowanie mandatowe*, Szczytno: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie;
- Grzegorzczak, T., (2004), Czynności wyjaśniające poprzedzające mandat karny w sprawach o wykroczenia, *Paragraf na drodze* 8 s. 5–8;
- Narodowy Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego 2013–2020;
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 16 lutego 2012 r. zmieniające Rozporządzenie w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia przez straże gminne (miejskie) ewidencji etatów, wyposażenia oraz wyników działania straży (DzU 2012. 222);
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z 22 lutego 2002 roku w sprawie nakładania grzywn w drodze mandatu karnego, DzU.2002.20.21, ze zmianami;
- Sobolak, J., *Najlepiej zarabiające fotoradary w Polsce*, Pozyskano (25.10.2013) z <http://moto.onet.pl/aktualnosci/najlepiej-zarabiajace-fotoradary-w-polsce/nbl99>
- Ustawa z 21 marca 1985 roku o drogach publicznych, DzU 2013.260, tekst jednolity;
- Ustawa z 24 sierpnia 2001 roku Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, DzU 2013.395, tekst jednolity;
- Żółciak, T., *Chciwość gmin nie ma końca*, Pozyskano (25.10.2013) z <http://wpolityce.pl/wydarzenia/55549-juz-wszystko-jest-jasne-gigantyczna-siec-radarow-nie-powstala-dla-naszego-bezpieczenstwa-a-dla-szybkiego-wydojenia-pieniedzy>;
- Żółciak, T., *Gdzie są pieniądze z fotoradarów – samorzady nic nie wiedzą*, Pozyskano (25.10.2013) z <http://www.gazetaprawna.pl/artykuly/739781,gdzie-sa-pieniadze-z-fotoradarow-samorzady-nic-nie-wiedza.html>;

POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA PERSONALNEGO A ZMIANY REGULACJI PRAWNYCH W KONTEKŚCIE REALIZACJI PRZEPISÓW USTAWY O ODPADACH

A SENSE OF PERSONAL SAFETY AND REGULATORY CHANGE IN THE CONTEXT OF THE IMPLEMENTATION OF THE PROVISIONS OF THE WASTE ACT

insp. dr hab. Izabela Nowicka, prof WSPoL

Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie

i.nowicka@wspol.edu.pl

ABSTRACTS

Genesis and safety be found in the sense of immediate danger man in an unfamiliar natural surroundings and the resulting dangers. In the original meaning of security, refer to the representatives of the literature, it has a character basis and shows the status of the individual. The publication is an attempt to answer the question about the impact on the safety of individuals, to change the law in the context of state responsibility for ensuring the security of citizens. For practical explanation of the problem based on individual example of an amendment to the Act of 14. 12. 2012 (OJ dated. 08.01.2013 r.) about waste. These changes resulting from the entry into force of the Directive on waste and repealing certain directives by the Member States shall bring into force the laws, regulations and administrative provisions not later than 12 December 2010, contributed to the sense of security of individual citizens, which is confirmed in the content examples of publications.

Genezy bezpieczeństwa należy doszukiwać się w poczuciu bezpośredniego zagrożenia człowieka w nieznanym mu otoczeniu naturalnym i wynikających stąd niebezpieczeństw. W tym pierwotnym rozumieniu bezpieczeństwa odnoszę się do przedstawicieli piśmiennictwa: ma ono charakter indywidualny i przedstawia stan jednostki. Publikacja stanowi próbę odpowiedzi na pytanie o wpływ, jaki na bezpieczeństwo indywidualne jednostki mają zmiany przepisów prawa w kontekście odpowiedzialności państwa za gwarantowanie obywatelom bezpieczeństwa. W celu praktycznego wyjaśnienia problemu posłużono się przykładem wprowadzenia zmian do

przepisów Ustawy z 14.12.2012 r. (DzU z dn. 8.01.2013 r.) o odpadach. Zmiany te, wynikające z wejścia w życie dyrektywy w sprawie odpadów oraz uchylające niektóre dyrektywy, według których państwa członkowskie powinny wprowadzić w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne nie później niż do 12 grudnia 2010 r., wpłynęły na poczucie bezpieczeństwa indywidualnego obywateli, co potwierdzają zawarte w treści publikacji przykłady.

KEY WORDS

waste, security, state responsibility, a sense of security, the obligation to state constitutional

odpady, bezpieczeństwo, odpowiedzialność państwa, poczucie bezpieczeństwa, obowiązki konstytucyjny państwa

WPROWADZENIE

W lipcu 2013 r. epatowano nas informacjami dotyczącymi wejścia w życie rewolucyjnych zmian w zakresie tzw. ustawy śmieciowej. Zaistniały stan prawny, jak i konsekwencje społeczne z niego wypływające zainspirowały mnie do zastanowienia się nad zagadnieniem wzajemnej relacji pomiędzy poczuciem bezpieczeństwa obywateli, obowiązkiem konstytucyjnym państwa do zapewnienia takiego bezpieczeństwa a zmianami regulacji prawnych i ich oddziaływaniem na wspomniane bezpieczeństwo. Poczucie bezpieczeństwa personalnego obywateli mierzone jest bowiem przez pryzmat zagrożeń społecznych. Państwo winno dążyć do ich niwelowania środkami prawnymi. Czy jednak nie zdarzają się sytuacje, w których wprowadzone regulacje prawne wymuszające określone działania ze strony organów administracji rządowej czy też samorządowej powodują zaburzenie poczucia bezpieczeństwa obywateli? W związku z tym spróbuję w toku mojego wystąpienia odnieść się do zadanego pytania.

Jak wskazują Wiesław Pływaczewski i Szymon Buczyński (Pływaczewski, Buczyński, 2013, s. 11 i nast.): „wszystkie istotne działania w zakresie gospodarowania odpadami objęte są prawodawstwem wspólnotowym, w którego skład wchodzi kilkaset aktów prawnych różnej rangi. Wprowadzane mechanizmy krajowe muszą być zgodne z przyjętymi przez wspólnotę obowiązkami związanymi z ograniczeniem składowania wskazanych kategorii odpadów, organizacją składowania, osiągnięciem przyjętych poziomów odzysku i recyklingu czy prowadzeniem kompanii

społecznych. Jednymi z najistotniejszych zadań Unii, zawartych w art. 174. Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską jest zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska, ochrona zdrowia ludzkiego, ostrożne i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych, oraz promowanie na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów środowiska naturalnego. Zasady ogólne tworzą wytyczne interpretacyjne dotyczące przepisów szczegółowych o zakresie przedmiotowym rodzajowo pokrewnym. (...) Wspólnota przygotowała szereg aktów prawnych poświęconych zasadom gospodarki odpadami. Kluczowe regulacje zostały zawarte w Dyrektywie w sprawie odpadów (75/442/EEC), zmieniającej ją Dyrektywie 2008/98/WE oraz Dyrektywie 91/689/EC (Dyrektywa w sprawie odpadów niebezpiecznych). Dyrektywa 2006/12/WE w sprawie odpadów, ustanawiająca ramy prawne dotyczące postępowania z odpadami we Wspólnocie, przyjęta zgodnie z art. 175. Traktatu, definiuje najważniejsze pojęcia, takie jak odpad, odzysk i unieszkodliwianie. Ustanawia także istotne wymogi w zakresie gospodarowania odpadami, w szczególności obowiązek zakładu lub przedsiębiorstwa wykonującego czynności związane z gospodarowaniem odpadami uzyskania zezwolenia lub rejestracji oraz obowiązek państw członkowskich do sporządzania planów gospodarki odpadami. Dyrektywa podkreśla nadrzędną zasadę gospodarki odpadami – dobór metod niewywierających ujemnego oddziaływania na środowisko lub zdrowie ludzkie. Gospodarowanie odpadami oznacza zbieranie, transport, odzysk oraz unieszkodliwianie odpadów, łącznie z nadzorem nad tego rodzaju działaniami, jak również późniejsze postępowanie z miejscami unieszkodliwiania odpadów wraz z działaniami wykonywanymi w charakterze dealera lub brokera.

Rozwiązania odnoszące się do gospodarki odpadami znajdziemy również w szeregu przepisów branżowych posługujących się kategorią recyklingu. Odzysk jest procesem zmierzającym do ograniczenia zużycia surowców naturalnych oraz ograniczenia ilości odpadów, w ramach którego zgromadzone odpady są ponownie przetwarzane na produkty, materiały lub substancje wykorzystywane w pierwotnym celu lub innych celach. Pojęcie to obejmuje ponowne przetwarzanie materiału organicznego (recykling organiczny). Przykładami podejmowania na szczeblu ponadnarodowym działań unifikacyjnych, zmierzających do zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych, są Dyrektywa 2000/53/WE w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji, Dyrektywa 2012/19/

UE w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (WEEE) czy Dyrektywa 2002/95/WE w sprawie ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym.

Rozporządzenie 1774/2002/WE ustanawiające przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi wskazuje na konieczność określenia zakresu prawodawstwa dotyczącego odpadów oraz przepisów dotyczących odpadów niebezpiecznych w odniesieniu do produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego. Dyrektywa Ramowa wymaga, by odpady były klasyfikowane ze względu na rodzaj i pochodzenie. Zgodnie z Europejską Listą Odpadów (Decyzja 2000/532/EEC) odpady muszą być zawsze kategoryzowane za pomocą 6-cyfrowego kodu klasyfikacji odpadów. Mechanizm unieszkodliwiania odpadów poprzez odprowadzanie do mórz i oceanów oraz lokowania ich na dnie takich zbiorników reguluje Międzynarodowa konwencja o zapobieganiu zanieczyszczeniu morza przez statki, wraz z załącznikami i protokołami dodatkowymi, Konwencja o zapobieganiu zanieczyszczeniu mórz przez zatopianie odpadów i innych substancji oraz szereg porozumień o znaczeniu regionalnym, jak Konwencja Helsińska o ochronie środowiska obszaru Morza Bałtyckiego z 1974 i 1992 r., umowy wielostronne, zabezpieczone systemem sankcji, wspierające wymianę doświadczeń technicznych i technologicznych, są podstawowym narzędziem prawnym wspierającym odbudowę ekologiczną obszarów zdewastowanych.

Biorąc zatem pod uwagę powyższe, konieczne stało się dostosowanie przepisów Ustawy o odpadach 14.12. 2012 r. do rozwiązań międzynarodowych. Najnowsze w niej zmiany nastąpiły po wejściu w życie dyrektywy w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy, według której państwa członkowskie powinny wprowadzić w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne nie później niż do 12 grudnia 2010 r.

Nowa ustawa o odpadach zobowiązuje gminy do jej wdrożenia, czyli wprowadzenia wielu zmian w systemie gospodarki odpadami komunalnymi. Ostateczny termin upłynął 1 lipca 2013 r. Celami dokonywanych zmian systemu gospodarki odpadami komunalnymi są:

1. uszczelnienie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi;
2. prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych „u źródła”;
3. zmniejszenie ilości odpadów komunalnych, w tym odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów;

4. zwiększenie liczby nowoczesnych instalacji do odzysku, w tym recyklingu, oraz unieszkodliwiania odpadów komunalnych w sposób inny niż składowanie odpadów;
5. całkowite wyeliminowanie nielegalnych składowisk odpadów, zwłaszcza w lasach i na terenach rekreacyjnych;
6. prowadzenie właściwego sposobu monitorowania postępowania z odpadami komunalnymi zarówno przez właścicieli nieruchomości, jak i prowadzących działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości;
7. zmniejszenie dodatkowych zagrożeń dla środowiska wynikających z transportu odpadów komunalnych z miejsc ich powstawania do miejsc odzysku lub unieszkodliwiania, przez podział województw na regiony gospodarki odpadami, w ramach których prowadzone będą wszelkie czynności związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.

System zakłada, że gmina przejmuje pełne władztwo nad odpadami komunalnymi, a więc i pełną odpowiedzialność za ich odbieranie od wytwórców oraz zagospodarowanie zgodnie z prawem. Oznacza to dla gmin konieczność podjęcia i zrealizowania wielu działań o charakterze organizatorskim, umożliwiającym powstanie i funkcjonowanie systemu postępowania z odpadami. Wszyscy właściciele nieruchomości na terenie gminy zostali objęci systemem gospodarowania odpadami komunalnymi, a także nadzorem gospodarki odpadami komunalnymi, w tym realizacji zadań powierzonych podmiotom odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości. Ustawa nałożyła także na gminy obowiązek stworzenia kompleksowego systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych obejmującego co najmniej następujące frakcje odpadów: papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło i opakowania wielomateriałowe oraz odpady komunalne ulegające biodegradacji, w tym odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji. W tym zakresie niezbędne było zorganizowanie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych w sposób zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy, oraz wskazanie miejsc, w których mogą być prowadzone zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych. Problem uporządkowania otoczenia nie tylko najbliższego nie jest czymś nowym, niestety jednak wobec coraz bardziej konsumpcyjnego charakteru naszych czasów stał się koniecznością. Potrzeba zarządzania odpadami przez ludzkość stała się newralgicznym punktem już wtedy, gdy ludzie

z rozproszonych grup etnicznych zaczęli gromadzić się w większe grupy społeczne, tworząc małe ośrodki miejskie. Rozwój środowisk miejskich był załącznikiem do powstawania wielu zagrożeń, na które społeczność ta nie była pierwotnie przygotowana. Władze skupiały się wówczas na zaspokajaniu jedynie podstawowych potrzeb konsumpcyjnych i egzystencjalnych, na których realizację wpływ miały również liczne konflikty społeczne związane z terytorialnym podziałem danego regionu. W ten sposób formułowaliśmy się coraz większe środowiska lokalne, które następnie w dobie konsumpcjonizmu i globalizacji przekształciły się w aglomeracje miejskie. Największe z nich, m.in.: Tokio, Meksyk, Szanghaj, Bombaj czy Seul, dotknęły wiele zagrożeń, których źródłem są odpady. Do podstawowych zagrożeń zaliczyć należy: zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenie wód powierzchniowych i głębinowych, dzikie składowiska powodujące liczne sytuacje epidemiologiczne, emisję niebezpiecznych substancji z nielegalnych spalarni czy przeciążenie istniejących składowisk. Powstawanie zagrożeń ma również pozytywny efekt, ponieważ tworzy się coraz to nowsze sposoby składowania oraz wykorzystania różnych kategorii odpadów i w tym obszarze niektóre państwa poczyniły znaczne postępy. Jednakże historia współczesna wskazuje, iż wyzwań związanych z prawidłowym zarządzaniem odpadami nie brakuje i są one w dalszym ciągu poważnym i uciążliwym dla ludzkości zjawiskiem. (Pływaczewski, Buczyński, 2013, s. 33).

Racjonalny ustawodawca ma obowiązek ustalenia zasad postępowania w przypadku wszystkich rodzajów odpadów, wskazując jednoznacznie podmioty odpowiedzialne. Najogólniej zakres odpowiedzialności wytwórcy związany z zgodnym z prawem zagospodarowaniem sprowadza się do przekazania odpadów wyspecjalizowanemu podmiotowi i pokryciu związanych z tym działaniem kosztów (Pływaczewski, Buczyński, 2013, s. 10).

Nie ulega wątpliwości, że zostały, w zakresie unormowań dotyczących odpadów wypełnione zobowiązania międzynarodowe. Zanim jednakże przejdę do merytorycznych relacji pomiędzy zagadnieniem poczucia bezpieczeństwa personalnego a zmianami regulacji prawnych chciałabym przytoczyć kilka zdań, które przeczytałam w tygodniku „Polityka”: „Szansą dla szczerów jest też nowa ustawa śmieciowa. Jeszcze przed jej wejściem w życie gryzonie osiedlały się w pobliżu zbyt rzadko opróżnianych śmietników. Teraz, gdy przetargi na wywóz i utylizację odpadów powygrały najtańsze firmy, śmieci z wielu miejskich osiedli będą wywożone jeszcze rzadziej, a z osiedli domków jednorodzinnych – raz, góra dwa razy w miesiącu.”

Ta właśnie wypowiedź stała się dla mnie punktem odniesienia mie-

dzy zmianami regulacji prawnych nastawionych na uporządkowanie życia społecznego a poziomem poczucia bezpieczeństwa, jaki za sobą przynosi. Problem bezpieczeństwa obywateli i porządku prawnego w naszym kraju dotyczy m.in. wskaźników kierunkowych nowej jakości funkcjonowania państwa w dziedzinie bezpieczeństwa osobistego, kształtowania stosunków społecznych i porządku prawnego, innymi słowami umacniania państwa i jego władzy (Bednarek, Pikulski, 2000, s. 39.). Zgodnie z treścią art. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej – Rzeczpospolita Polska jest dobre państwem dla wszystkich obywateli. Państwo zobligowane zostało do troski o byt każdej jednostki zamieszkałej na terytorium RP, a tym samym do podejmowania działań natury prawnej, politycznej, zorientowanych na realizację jej praw i wolności. Art. 5.: Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównowagowanego rozwoju. Konstytucja nakłada zatem na władze publicznie obowiązek realizacji podstawowych praw jednostki poprzez podejmowanie działań zarówno w celu zabezpieczenia przed ich naruszeniem, jak i poprzez przeciwdziałanie ich zagrożeniom. Konstytucja jednakże nie definiuje wprost tego, co należy rozumieć pod pojęciem bezpieczeństwa obywateli. (L. Grochowski, A. Letkiewicz, A. Misiuk, 2011, s. 387.). Jak wskazują znawcy problematyki bezpieczeństwa (tamże, s. 15.) było i jest ono istotnym elementem potrzeb indywidualnych człowieka, stosunków wewnętrznych poszczególnych państw, jak również stosunków między państwami i narodami. Genezy bezpieczeństwa zaś należy doszukiwać się w poczuciu bezpośredniego zagrożenia człowieka w nieznanym mu otoczeniu naturalnym i wynikających stąd niebezpieczeństw. W tym pierwotnym rozumieniu bezpieczeństwa, nadal odnoszę się do przedstawicieli piśmiennictwa, ma ono charakter indywidualny i przedstawia stan jednostki. Dopiero kształtowanie się struktur rodzinnych, plemiennych czy też państwowych zmieniło spojrzenie na bezpieczeństwo.

„Prof. A. Misiuk w artykule pt. Rozważania nad bezpieczeństwem podkreśla znaczenie stwierdzenia „bezpieczeństwo nie jest wszystkim, ale wszystko bez bezpieczeństwa jest niczym”. Co według przedstawicieli doktryny (tamże, s. 15, za: M. Gulczyński, 2007) ma świadczyć o tym, że istotą, główną osnową instytucji państwa jako przymusowej organizacji wyposażonej w atrybuty władzy zwierzchniej, jest to, by ochraniać państwo przed zagrożeniami zewnętrznymi i wewnętrznymi ładu, zapewnianymi zasiedl-

cej jego terytorium społeczności, składającej się ze współzależnych grup o zróżnicowanych interesach, oraz zapewnienie warunków egzystencji korzystnych odpowiednio do siły ich ekonomicznej pozycji i politycznych wpływów”.

„Niewątpliwie jednym z czynników określających rozległość regulacji prawnych w dziedzinie bezpieczeństwa i porządku publicznego jest sposób pojmowania tych pojęć. Ramy znaczeniowe pojęcia „bezpieczeństwo publiczne” i „porządek publiczny” wydają się bardzo rozciągliwe.” (tamże, s. 17.). K. Wojtaszczyk (Istota i dylematy bezpieczeństwa wewnętrznego (w:) Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego 2009, nr 1, s. 14.) bezpieczeństwo wewnętrzne ujmuje ze stanem, który wiąże się z funkcjonowaniem państwa, zapewniającym przeciwdziałanie zagrożeniom dla ustroju konstytucyjnego, porządku wewnętrznego i spokoju, eliminowanie zagrożeń lub ograniczanie ich (w zarysie – bezpieczeństwo organów państwa) oraz umożliwiającym ochronę interesu publicznego poszczególnych społeczności (w zarysie – bezpieczeństwo osobiste) i każdego obywatela (w zarysie – bezpieczeństwo egzystencji).

„(...) We współczesnym języku polskim rzeczownik bezpieczeństwo znaczy często stan psychiczny (a więc bardziej subiektywny niż obiektywny) lub prawny (bardziej konwencjonalny niż naturalny) dający jednostce poczucie pewności, oparcie w drugiej osobie lub sprawnie działającym systemie prawnym, albo przeciwieństwo zagrożenia, które identyfikowane bywa często z niebezpieczeństwem, a przymiotnik bezpieczny – dający poczucie braku zagrożeń lub ochrony przed nimi (niebezpieczeństwem). (B. Dunaj, 1996, s. 51.).

„Często dodawany przymiotnik wskazuje na konkretne zagrożenie i dookreśla to pojęcie, np. bezpieczeństwo społeczne. Definiowane jest ono jako całość instytucji, które są lub być powinny ustanowione w celu dostarczenia bezpieczeństwa przy jednoczesnym braniu pod uwagę potrzeb ludzi. (Franz von Benda – Beckmann, , Keebet von Benda – Beckmann, Introduction to “Coping with insecurity :an “underall” perspective on social security in the Third World”, Focaa 22/23 ,1994, 7–31).

Bezpieczeństwo lub jego brak należy analizować w kontekście świadomości ludzkiej jego istnienia, czyli tzw. poczucia bezpieczeństwa. „Poczucie bezpieczeństwa jest jednym z podstawowych praw człowieka. Gwarantuje je obywatelom Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Konstytucja RP i Ustawa o Policji, która już w pierwszym rozdziale i pierwszym artykule mówi o służebnej roli Policji w stosunku do

społeczeństwa, a ponadto, iż przeznaczona jest do ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Poczucie bezpieczeństwa zajmuje szczególną rangę w życiu każdego człowieka, rodziny, społeczności lokalnej, a także narodów, ponieważ chodzi o tak podstawowe wartości jak życie, zdrowie rozwój jednostki i kultur narodowych” (M. Stefański, 2007, s. 60.). Poczucie bezpieczeństwa zawiera w sobie element wewnętrznego stanu lub zjawisk i okoliczności świata zewnętrznego, które mają ogromne znaczenie dla całościowego funkcjonowania człowieka. Inaczej można powiedzieć, że jest to „uświadomienie sobie czegoś, co istnieje jako fakt obiektywny lub stan subiektywny, wewnętrzny, świadomość, czucie (B. Dunaj, 1996, s. 768). Słownik psychologii (A.S. Reber, 2000, s. 508.) definiuje poczucie bezpieczeństwa jako „poczucie wolności od strachu i lęku, szczególnie w kontekście zaspokajania obecnych (i przyszłych) potrzeb jednostki”.

„Zagwarantowanie poczucia bezpieczeństwa jest działalnością permanentną, gdyż dbanie o harmonię rozwoju oraz stosowanie działalności edukacyjnej i prewencyjnej odbywa się nieustannie. Należy stosować funkcje pomocowe i opiekuńcze oraz podejmować przedsięwzięcia na rzecz sprawiedliwości społecznej, zwracać uwagę na wsparcie, więzi społeczne, dialog środowiskowy i tworzenie koalicji na rzecz bezpieczeństwa. Są to zadania szczególnie ważne, gdyż poczucie bezpieczeństwa nie jest wartością stałą lecz należy o nią zabiegać (M. Stefański, 2007, s. 62.).

Obowiązek przygotowania i stałego monitorowania mechanizmów i struktur związanych z racjonalną i efektywną gospodarką odpadami nałożył na władzę publiczną ustrojodawca. Rozwiązania ustawowe mają umocowanie w normach konstytucyjnych, zapewniających bezpieczeństwo ekologiczne (zgodność kryteriów i priorytetów z przyjętymi miarami odniesienia), którego instrumentem jest ochrona środowiska, działania związane z poprawą aktualnego stanu środowiska i te wpływające na jego dalszy rozwój. Bezpieczeństwo tego rodzaju, jako dyrektywa nadrzędna, powinno rozstrzygać, w razie wątpliwości, o zakresie obowiązków, ich rodzaju czy sposobie realizacji. Ten trwały, ciągły proces zmierzający do osiągnięcia pożądanego stanu ekologicznego, zabezpieczający spokojną i zdrową egzystencję wszystkich elementów ekosystemu, musi przejawiać się w kierunku działań państwa skonkretyzowanym w powszechnie obowiązującym prawie, jak i dokumentach planistyczno-politycznych. Wszystkie działania o charakterze społeczno-gospodarczym, jak i określające je plany i programy wieloletnie muszą być zintegrowane i logicznie powiązane celami, zadaniami i instrumentami. W Preambule Konstytucji

Rzeczpospolitej Polskiej stanowiącej, zgodnie z rozstrzygnięciem Trybunału Konstytucyjnego, autentyczną wypowiedź istotną co do kierunków interpretacji przepisów normatywnych, zobowiązanie do ochrony i upowszechniania, i przekazania przyszłym pokoleniom wszystkiego, co cenne z ponadtyścioletniego dorobku (teoria sprawiedliwego oszczędzania/akumulacji dóbr). Prawny obowiązek ochrony środowiska zawarto w art. 5. Przepis ten wyznacza podstawowe cele, obowiązek realizacji których powinny uwzględniać wszystkie organy władzy publicznej w ramach przypisanych im kompetencji.

Ekologizacja przemysłu, wprowadzenie norm ograniczających energochłonność i materiałochłonność mogą być również czynnikami wpływającymi na skalę patologii gospodarczych. Sprzyjać przenoszeniu produkcji, podrabianiu i przerabianiu dokumentów, fałszowaniu ewidencji emisyjnych, korupcji w ramach podmiotów kontrolnych (rozwój etycznie dojrzały). Nieprawidłowo monitorowana gospodarka odpadami jest źródłem płaszczyzny nadużyć wykorzystywanej przez przestępczość zorganizowaną.

Skuteczność zabiegów o bezpieczeństwo i porządek prawny zależna jest w dużej mierze od zaufania obywateli do państwa i tworzonego prawa. (W. Bednarek, S. Pikulski, 2000, s. 46.). Fundamentem działania organów państwa jest zasada praworządności jako gwarant ładu i porządku publicznego.

Poziom lęku ludzi związany jest nie tylko z obawą przed przestępczością. Jego przyczyny to także zauważalne zdarzenia i fakty naruszania porządku prawnego i bezpieczeństwa np. na ulicy, w pociągach, w szkołach (tamże s. 37.). Taki lęk niewątpliwie wywołały walające się na ulicach odpady. Na internetowym forum dyskusyjnym w kontekście Ustawy śmieciowej w praktyce dały się zauważyć następujące wypowiedzi:

U nas w Łodzi to miejscami wygląda masakrycznie, przepełnione pojemniki, walające się dookoła resztki... czasem widać nawet same śmieci bez pojemników. Bo stare firmy sprzątające pozabierały swoje, a nowe firmy chyba jeszcze nie wiedzą, jakie obszary obsługują! O samej segregacji to już chyba nie wspomnę.

W Katowicach niby wszystko jest ok, ale często brakuje pojemników na różne sortowane odpady, przykładowo niektórzy nie mają pojemników na metale, a o pojemnikach na odpady mokre to można pomarzyć. Za chwilę jeszcze może się okazać, że będą nakładane kary za brak segregacji,

ale o pojemniki to pewnie sami mieszkańcy mają zadbać!?

Niestety odbiór śmieci jest tak rzadko, że zdążą się one same rozłożyć w takim upale. Nie mówię już o tym, że nie mieszczą się w dostarczonych pojemnikach i raczej nie pachną... (http://www.odpady-help.pl/publikaacja_branzowa/185/nowe_regulacje_prawne_w_zakresie_postepowania_z_odpadami_nowa_ustawa_o_odpadach_autor_marek_gorski.html, 29.10.2013).

U mnie w bloku, ul. Pułaskiego, do ndz. 30.06.2013 r. były pojemniki pozwalające segregować śmieci. MPO kontenery zabrało i od 1 lipca nie ma żadnego. Mieszkańcy bloku stawiają śmieci na ziemi, są już robaki (!). Codziennie wykonywany jest telefon z prośbą o dostarczenie kontenera. Na razie bez echa. Dzisiaj przyjechała śmieciarka z Czyściocha, pokłęli, postali i pojechali. SKANDAL! (<http://forum.poranny.pl/ustawa-smieciowa-nie-sprawdza-sie-odpady-leza-na-ulicach-zdjecia-t112275/>, 29.10.2013). „Sam przepis prawny, ani w dziedzinie dotyczącej przestępczości, ani w licznych innych nie zmienia w radykalny, bezpośredni sposób tych czynników życia społecznego, których trwanie wynika z tradycji i dziedziczności środowiska – zwłaszcza z mocno zakorzenionych potrzeb i postaw kształtowanych przez warunki obiektywne. Nie znaczy to jednak, że przepisowi (także i karnemu) nie przypada poważna rola w kształtowaniu życia – wówczas, gdy on wyrasta z istotnych wymogów dużych grup społeczeństwa, gdy spełnia podstawowe funkcje w organizowaniu życia społecznego, w sposób adekwatny do rozwoju cywilizacji technicznej. Przepis idący jednak „pod prąd”, niemający poparcia ani w obiektywnych warunkach, ani w postawie jakiejś istotnej części społeczeństwa, pozostaje lex imperfecta; a próba jego realizacji per fas et nefas przynosi społeczeństwu zwykle poważne szkody.” (P. Horoszowski, 1965, s. 15). Cóż, w zasadzie minęło już kilka miesięcy. Pojawiły się nowe kontenery, regularnie zaczęły być odbierane śmieci. Czy to oznacza, że wszystko jest w porządku? Czy zmiana regulacji prawnych może nieść za sobą utratę bądź obniżenie społecznego poczucia bezpieczeństwa? Wydaje mi się, że odpowiedź jest jednoznaczna – nie!!!.

REFERENCES

- Benda-Beckmann Franz von, Benda-Beckmann Keebet von, Introduction to "Coping with insecurity: an "underall" perspective on social security in the Third World", *Focaal* 22/23, 1994.
- Bernatek-Zagała I., (2011) Bezpieczeństwo zdrowotne – prawne podstawy dbałości o stan zdrowotny społeczeństwa (w:) *Nauka o bezpieczeństwie. Istota, przedmiot badań i kierunki rozwoju. Studia i materiały. Tom II*, red. L. Grochowski, A. Letkiewicz, A. Misiuk, Szczytno: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji.
- Chorbot P. (2013), Nielegalny handel odpadami z perspektywy przestępczości zorganizowanej na przykładzie działalności neapolitańskiej Kamorri (w:) W. Pływaczewski, Sz. Buczyński, *Gospodarka odpadami. Problematyka prawna i ekokryminologiczna*, Olsztyn: UW-M.
- Dunaj B. (1996) (red.), *Słownik współczesnego języka polskiego*, Warszawa: Wilga.
- Horoszowski P. (1965), *Kryminologia*, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Jastrzębski B. (2000), Źródła zagrożeń w realizacji funkcji państwa w zakresie bezpieczeństwa obywateli i porządku prawnego (w:) *Prawne i administracyjne aspekty bezpieczeństwa osób i porządku publicznego w okresie transformacji ustrojowo-gospodarczej*, Materiały z konferencji naukowej Mierki 26–27 października 2000 r., red. W. Bednarek, S. Pikulski, Olsztyn: UW-M.
- Misiuk A. (2011), *Rozważania o bezpieczeństwie (w:) Nauka o bezpieczeństwie. Istota, przedmiot badań i kierunki rozwoju. Studia i materiały. Tom I*, red. L. Grochowski, A. Letkiewicz, A. Misiuk, Szczytno: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji.
- Reber A. S. (2000), *Słownik psychologii*, Warszawa: WN Scholar.
- Solska J., Szczurza szarża, *Polityka* nr 30 (2917)/2013 24-07-30.07. 2013.
- Stefański M. (2007), *Uspołecznienie Policji jako proces kształtowania poczucia bezpieczeństwa w środowisku lokalnym. Kierunki rozwoju służb prewencyjnych policji w Polsce*, Szczytno: Wyższa Szkoła Policji.
- Wojtaszczyk K.A., *Istota i dylematy bezpieczeństwa wewnętrznego (w:) Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego* 2009, nr 1.
- Zębek E. (2013), *Nowe zasady gospodarowania odpadami komunalnymi, (w:) W. Pływaczewski, Sz. Buczyński (red.) Gospodarka odpadami. Problematyka prawna i ekokryminologiczna*, Olsztyn: UW-M.

AKTY PRAWNE

- Decyzja 2000/532/EEC Komisji z 3 maja 2000 r. zastępująca decyzję 94/31/WE ustanawiającą wykaz odpadów zgodnie z art. 1 lit. a) dyrektywy Rady 75/442/EWG w sprawie odpadów oraz decyzję Rady 94/904/WE ustanawiającą wykaz odpadów niebezpiecznych zgodnie z art. 1. ust. 4. dyrektywy Rady 91/689/EWG w sprawie odpadów niebezpiecznych (Dz. Urz. L 226/3 z 6.9.2000 r.).
- Dyrektywa 2000/53/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 18 września 2000 r. w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. Urz. L 269/34 z 21.10.2000 r.).
- Dyrektywa 2002/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 27 stycznia 2003 r. w sprawie ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. Urz. L 174/88 z 1.7.2011 r.).
- Dyrektywa 2006/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 5 kwietnia 2006 r. w sprawie odpadów ustanawiająca ramy prawne dotyczące postępowania z odpadami we Wspólnocie (Dz. Urz. L 114/9 z 27.4.2006 r.).
- Dyrektywa 2008/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (Dz. Urz. L 312/3 z 22.11.2008 r.).
- Dyrektywa 2012/19/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z 4 lipca 2012 r. w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (Dz. Urz. L 197/38 z 24.7.2012 r.).
- Dyrektywa 75/442/EWG Rady z 15 lipca 1975 r. w sprawie odpadów (Dz. Urz. L 194/39 z 25.7.1975 r.).
- Konwencja o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego, sporządzona w Helsinkach 9 kwietnia 1992 r. (DzU 2000, nr 28, poz. 346.).
- Konwencja o zapobieganiu zanieczyszczeniu mórz przez zatapianie odpadów i innych substancji, sporządzona w Moskwie, Waszyngtonie, Londynie i Meksyku 29 grudnia 1972 r. (DzU 1984, nr 11, poz. 46.).
- Międzynarodowa konwencja o zapobieganiu zanieczyszczeniu morza przez statki sporządzona w Londynie 2 listopada 1973 r. wraz z załącznikami I, II, III, IV, i V, oraz Protokół z 1978 r. dotyczący tej konwencji, wraz z załącznikiem I sporządzony w Londynie 17 lutego 1978 r. (DzU 1987, nr 17, poz. 101.).

Rozporządzenie 1774/2002/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 3 października 2002 r. ustanawiające przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi wskazuje na konieczność określenia zakresu prawodawstwa dotyczącego odpadów oraz przepisów dotyczących odpadów niebezpiecznych w odniesieniu do produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. L 300/1 z 14.11.2009 r.).

ŹRÓDŁA INTERNETOWE

<http://forum.poranny.pl/ustawa-smieciowa-nie-sprawdza-sie-odpady-leza-na-ulicach-zdjecia-t112275/>, pozyskano: 29.10.2013

http://www.academia.edu/1185808/Panstwo_Mariusz_Gulczynski_Definicje_i_cechy_panstwa, pozyskano: 05.08.2013

http://www.odpady-help.pl/publikacja_branzowa/185/nowe_regulacje_prawne_w_zakresie_postepowania_z_odpadami_nowa_ustawa_o_odpadach_autor_marek_gorski.html, pozyskano: 29.10.2013

SECURITY OF PARTIES IN CRIMINAL PROCEDURE BASED ON THE PROPOSED AMENDMENTS OF CODIFICATION

BEZPIECZEŃSTWO STRON W PROCESIE KARNYM W ŚWIETLE PROJEKTOWANYCH ZMIAN KODYFIKACYJNYCH

dr Monika Porwisz

Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie,
Wydział Administracji, Instytut Prawa i Administracji
m.porwisz@wspol.edu.pl

ABSTRACTS

This paper describes changes made of the Code of Criminal Procedure by the Law of 27 September 2013 on Amendments to the Law – Code of Criminal Procedure. The article presents the problems of international standards concerning for instance the right to defence, the right of the victim and development of mediation in criminal cases, considering in particular elements of restorative justice. A presentation is made of Polish legal regulations concerning mediation in the context of the current legal situation and proposed modifications. Criminal regulations incorporate provisions concerning not only favourable results of mediation for the perpetrator but primarily for the victim. A fundamental intention behind the introduced amendments is to improve the functioning of the judiciary, i.e. streamline procedures, reduce costs and shorten the duration of proceedings. As a result of the amendments, a new picture of the criminal proceedings has been created.

The scope of this amendment is undoubtedly very broad. Due to the scope of this study is not possible discussion all the abovementioned aspects. Within the context the proposed changes crucial problem is legal security the parties of the criminal proceedings. I will focus on the amendment regulations concerning the powers and obligations of the parties of criminal proceedings.

Projekt zmian procedury karnej dotyczy głównie tych instytucji, których dotychczasowy kształt powodował niepotrzebną przewlekłość wielu prowadzonych postępowań. Zmiany idą w kierunku, usprawnienia postępowania, dzięki stworzeniu prawnych ram szerszego wykorzystania